

**M.Com Semester - 4 (CBCS) Examination**  
**August/September -2020 [OLD COURSE]**  
**FINANCIAL ACCOUNTING FOR MANAGERS (CORE)**

Time: 2:00 Hours

Marks: 56

**Instructions:**

1. Figures to the right indicate marks.
2. There are four questions in the question paper.
3. Write any one from Que.1 and Que.2
4. Que. 3 & 4 is Compulsory.

પ્રશ્ન-1 'મુશી' કંપની એપ્રિલથી જૂન, 2019નાં સમય માટે મોટેભાગે સ્ટોકમાં રાખવા ઉત્પાદન કરવાના હેતુથી (20) બેન્કની સાથે ઓવરડ્રાફ્ટની સગવડ કરવાની ઇચ્છા ધરાવે છે. નીચે આપેલી માહિતી પરથી કંપનીને દર મહિને જરૂર પડતી.

બેંકના ઓવરડ્રાફ્ટની સગવડ દર્શાવતું ઉપરના સમય માટેનું રોકડ અંદાજપત્ર બનાવો.

માસ	વેચાણ રૂ.	ખરીદી રૂ.	મજૂરી રૂ.	ઉત્પાદન ખર્ચ રૂ.	ઓફિસ ખર્ચ રૂ.	વેચાણ ખર્ચ રૂ.
ફેબ્રુઆરી	1,80,000	1,24,800	12,000	3,000	2,000	2,000
માર્ચ	1,92,000	1,44,000	14,000	4,000	1,000	4,000
એપ્રિલ	1,08,000	2,43,000	11,000	3,000	1,500	2,000
મે	1,74,000	2,46,000	12,000	4,500	2,000	5,000
જૂન	1,26,000	2,68,000	15,000	5,000	2,500	4,000
જુલાઈ	1,40,000	2,80,000	17,000	5,500	3,000	4,500
ઓગસ્ટ	1,60,000	3,00,000	18,000	6,000	3,000	5,000

1. તા.1-4-2019નાં રોજ અંદાજેલી હાથપર રોકડ સિલક રૂ.25,000.
2. ઉધાર વેચાણનાં 50% વેચાણ થયા પછીના મહિનામાં અને બાકીના 50% પછીના બીજા મહિનામાં વસુલ થાય છે. લેણદારોને ખરીદીના પછીના મહિનામાં ચુકવાય છે.
3. ઉત્પાદન ખર્ચ ચુકવવાનો ગાળો (lag) ½ મહિનાનો છે.
4. અન્ય ખર્ચ ચુકવવાનો ગાળો (lag) 1 મહિનાનો છે.

અથવા

પ્રશ્ન-1 (A) “હાર્દિક” કંપની લિ.ની વર્ષ-2019ની માહિતી નીચે પ્રમાણે છે. (12)

વેચાણ રૂ. 12,00,000

એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂ. 10

એકદીઠ ચલિત ખર્ચ રૂ. 7

એકમદીઠ કુલ પડતર રૂ. 9

વર્તમાન ઉધાર અવધી (Credit Period) 1 માસ કંપની હાલમાં વધુ ઉધાર શાખનિતિ અપનાવવા અંગે વિચારે છે. પરિણામે ઉધાર અવધી (Credit Period) વધીને 2 માસ થાય છે અને વેચાણમાં 25% નો વધારો થશે. કંપનીના રોકાણ પર વળતરનો દર 25% છે.

તમે કંપનીની નવી શાખનિતિ અપનાવવા અંગે યોગ્ય સૂચન આપો. (એક વર્ષ = 360 દિવસ)

પ્રશ્ન-1 (B) આર્થિક વરદી જથ્થો (EOQ) 400 એકમો (08)

દરેક વરદી મુકવાનો રૂ. 100

વાર્ષિક વહન ખર્ચ 10%

ગણતરી કરો.

- માલસામાનનો અઠવાડિક વપરાશ (1 વર્ષ = 52 અઠવાડિયા)
- વર્ષમાં મુકવાના ઓર્ડરની સંખ્યા

પ્રશ્ન-2

રિલાયન્સ લિ. એક પ્રમાણિત પેદાશ ઉત્પાદન કરે છે.

(20)

એકમદિઠ પેદાશની પડતર નીચે મુજબ છે.

પ્રત્યક્ષ માલસામાન	રૂ.	20
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	રૂ.	10
ચલિત કારખાનાનો ખર્ચ	રૂ.	06
કુલ સ્થિર ખર્ચ	રૂ.	3,00,000
ઉત્પાદન એકમો		20,000

વેચાણ પર 25% લેખે નફાની ગણતરી કરાય છે.

રિલાયન્સ લિ.નું તા.31-3-19નાં રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે.

મુડી-દેવા	રકમ રૂ.	મિલકત-લેણા	રકમ રૂ.
ઇક્વિટી શેરમૂડી	7,00,000	જમીન	4,50,000
શેર પ્રિમીયમ	1,00,000	પ્લાન્ટ	2,50,000
પ્રોવિડન્ડ ફંડ	2,65,000	બિલ્ડિંગ	4,00,000
10%નાં ડિબેન્ચર	2,00,000	ગૌણ કંપનીના ઇક્વિટી શેર	80,000
કામદાર નફાભાગ ફંડ	1,50,000	CD કંપનીના ઇક્વિટી શેર	90,000
લેણદારો	2,00,000	સ્ટોક	1,92,000
દેવીઠુંડીઓ	3,35,000	દેવાદારો	4,00,000
પ્લાન્ટ પર ધસારા ફંડ	50,000	બેંક સિલક	1,20,000
		ડિબેન્ચર વટાવ	18,000
	20,00,000		20,00,000

ઉપરની માહિતી પરથી

- કુલ રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો દર.
- ચોખ્ખી રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો દર.
- માલિકોની રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો દર.

અથવા

પ્રશ્ન-2

વિવેક લિ.નું તા.31-3-2019નાં રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે.

મુડી-દેવા	રકમ રૂ.	મિલકત-લેણા	રકમ રૂ.
ઇક્વિ.શેરમૂડી	6,00,000	જમીન-મકાન	4,50,000
10%ની પ્રેફ. શેરમૂડી	3,00,000	યંત્રો	3,00,000
અનામત ભંડોળ	2,43,000	રોકાણો	1,50,000
15%નાં ડિબેન્ચર	3,00,000	સ્ટોક	2,00,000
લેણદારો	24,000	દેવાદારો	4,00,000
પ્રોવિડન્ડ ફંડ	36,000	લેણી ઠૂંડીઓ	30,000
કરવેરા જોગવાઈ	30,000	રોકડ-બેંક	60,000
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	60,000	પ્રાથમિક ખર્ચ	3,000
	15,93,000		15,93,000

વધારાની માહિતી:-

1. જમીન-મકાનની ચોપડે કિંમત તેની બજાર કિંમતનાં 50% છે. હવેથી બજારકિંમત ધ્યાનમાં લેવાની છે.
2. સ્ટોક પૈકી અડધા સ્ટોકની કિંમત 25% ઘટી ગઈ છે.
3. રોકાણોમાં રૂ.50,000 ધંધા બહારનાં રોકાણો છે.
4. કરવેરા તથા વ્યાજ પહેલાનો નફો રૂ.3,60,000 છે.
5. વર્ષ દરમિયાન નફા-નુકસાન ખાતામાં નીચેની રકમો સમાવિષ્ટ છે.

ધંધા બહારના રોકાણની આવક	રૂ.5000
ચંત્રો વેચાણનું નુકસાન	રૂ.7000
ઘાલખાધ પરત	રૂ.3000
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટનું વ્યાજ	રૂ.4000

શોધો:-

- કુલ રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો દર.
- ચોખ્ખી રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો દર.
- માલિકીની મૂડી પર વળતરનો દર.

પ્રશ્ન-3 નીચેની માહિતી 60%ની પ્રવૃત્તિની સપાટી અંગે આપવામાં આવી છે. જેને આધારે ઉત્પાદનની 80% અને (18) 100% સપાટી માટે અંદાજપત્ર તૈયાર કરો.

60% પ્રવૃત્તિએ ઉત્પાદન	600 એકમો
માલસામાન ખર્ચ એકમદીઠ	રૂ. 100
મજૂરી એકમદીઠ	રૂ. 40
પ્રત્યક્ષ ખર્ચ એકમદીઠ	રૂ. 10
કારખાનાનાં ખર્ચ	રૂ. 40,000 (40% સ્થિર)
વહીવટી ખર્ચ	રૂ. 30,000 (60% સ્થિર)

અથવા

પ્રશ્ન-3 જૂનાગઢ કંપની બે વસ્તુઓ “O” અને “P”નું ઉત્પાદન કરે છે. તેને લગતી માહિતી નીચે મુજબ છે.

વિગત	‘O’	‘P’
વેચાણ કિંમત	રૂ.145	રૂ.98
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	રૂ.50	રૂ.40
પ્રત્યક્ષ મજૂર કલાકો (કલાકનો મજૂરી દર રૂ.1)	25 કલાક	10 કલાક
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ	પ્રત્યક્ષ મજૂરી પર 80%	પ્રત્યક્ષ મજૂરી પર 80%
સ્થિર ખર્ચ રૂ.5000		

કામદારોની અછત હોય તેવા સંજોગોમાં કઈ વસ્તુનું ઉત્પાદન વધુ નફાકારક ગણાય? જો કારખાનાની ઉત્પાદન શક્તિ 1,000 “O”ના એકમો અને 2,000 “P”નાં એકમોની હોય અને મળી શકતા કામદાર કલાકો 40,000 હોય તો બન્નેનું કેટકેટલું ઉત્પાદન કરવું જોઈએ કે જેથી વધુમાં વધુ નફો પ્રાપ્ત થાય?

- પ્રશ્ન-4 (A) વેપારી હિસાબી પદ્ધતિ એટલે શું? તેનું મહત્વ સમજાવો. (09)
- (B) સંચાલન અંકુશ વ્યૂહરચનાની પ્રક્રિયા વર્ણવો. (09)

અથવા

- પ્રશ્ન-4 (A) લક્ષ્યાંક પડતર પદ્ધતિનો અર્થ આપી તેના લક્ષણો જણાવો. (09)
- (B) સંચાલન અંકુશ વ્યૂહરચના એટલે શું? તેની મર્યાદાઓ ચર્ચો. (09)

\*\*\*\*\*

**ENGLISH VERSION**

- Que-1 “Khushi” Company wishes to arrange overdraft facilities with its bankers during the period April to June-2019. When it will be Manufacturing mostly for stock. Prepare a cash budget for the above period from the following data indicating the extent of bank facilities the company will require at the end of each month. (20)

Month	Sales Rs.	Purchase Rs.	Wages Rs.	Mfg. Exp. Rs.	Office Exp. Rs.	Selling Exp. Rs.
Feb	1,80,000	1,24,800	12,000	3,000	2,000	2,000
March	1,92,000	1,44,000	14,000	4,000	1,000	4,000
April	1,08,000	2,43,000	11,000	3,000	1,500	2,000
May	1,74,000	2,46,000	12,000	4,500	2,000	5,000
June	1,26,000	2,68,000	15,000	5,000	2,500	4,000
July	1,40,000	2,80,000	17,000	5,500	3,000	4,500
August	1,60,000	3,00,000	18,000	6,000	3,000	5,000

1. Cash on hand 1-4-2019 Rs.25,000.
2. 50% of Credit sales are realized in the month following the sale and the remaining 50% in the second month following. Creditors are paid in the month following the month of purchase.
3. Lag in payment of manufacturing expenses  $\frac{1}{2}$  month.
4. Lag in payment of other expenses 1 month.

OR

- Que-1 (A) The following information of “Hardik” Ltd. for the year 2019. (12)

Sales	Rs. 12,00,000
Selling Price	Rs.10 per unit
Variable Cost	Rs. 7 per unit
Total Cost	Rs. 9 per unit
Present Credit Period	1 month.

Company is considering adopting a more liberal credit policy. Due to the credit period is increased to 2 months and sales will increase by 25%. Rate of return on investment is 25% of company.

You give proper advice on adopting a new credit policy of company. (on year = 360 day's).

- Que-1 (B) Economic Order Quantity (EOQ) 400 units (08)
- |                          |        |
|--------------------------|--------|
| Cost of Placing on order | Rs.100 |
| Annual Carrying Cost     | 10%    |
| Price per unit           | Rs.130 |

Compute.

- Weekly consumption of Material.
- Number of orders to be placed in a year (1 year = 52 week)

- Que-2 “Reliance” Ltd. produces a standard product. (20)

Per unit of the product cost as under

Direct Materials	Rs.20
Direct Labour	Rs.10
Variable Factory Expenses	Rs.06
Total fixed expenses	Rs.3,00,000
Production units	20,000

Profit is calculated 25% on sales

The Balance Sheet of Reliance Ltd. as on 31-3-19 was under.

Liabilities	Amount Rs.	Assets	Amount Rs.
Share capital equity	7,00,000	Land	4,50,000
Share premium	1,00,000	Plant	2,50,000
Provident funds	2,65,000	Building	4,00,000
10% Debenture	2,00,000	Equity share of subsidiary company	80,000
Workers profit sharing fund	1,50,000	CD company	90,000
Creditors	2,00,000	Stock	1,92,000
Bill payables	3,35,000	Debtors	4,00,000
Depreciation fund on plant	50,000	Bank Balance	1,20,000
		Debenture discount	18,000
	20,00,000		20,00,000

Based on above information calculate.

- Rate of Return on total Capital employed.
- Rate of Return on Net Capital employed.
- Rate of Return on Owner Capital employed.

OR

Que-2

The Balance Sheet of 'Vivek' Ltd. as on 31-3-2019 is as under.

Liabilities	Amount Rs.	Assets	Amount Rs.
Equity share capital	6,00,000	Land & Building	4,50,000
10% preference share capital	3,00,000	Machineries	3,00,000
Reserve fund	2,43,000	Investment	1,50,000
15% Debentures	3,00,000	Stock	2,00,000
Creditors	24,000	Debtors	4,00,000
Provident fund	36,000	Bill Receivables	30,000
Tax Provision	30,000	Cash & Bank Balance	60,000
Bank overdraft	60,000	Preliminary expenses	3,000
	15,93,000		15,93,000

Additional Information:

1. The book value of Land & Building is at 50% of its market value. Now market value is considered.
2. The value of half of the stock from total stock is reduced by 25%.
3. In total investment the investment of Rs.50,000 are the investments outside the business.
4. Profit before tax and interest is Rs.3,60,000.
5. Profit and loss account prepared for the year includes following.
  - Income from investment outside the business      Rs.5000.
  - Loss incurred from sale of machinery              Rs.7000
  - Bad debt Return    Rs.3000
  - Interest on bank overdraft                              Rs.4000

**Find out:-**

- Rate of Return on total capital employed.
- Rate of Return on net capital employed.
- Rate of Return on owner's capital.

Que-3 With the following data for 60% activity. Prepare a budget for production at 80% and 100% capacity. (18)

Production at 60% activity	600 units.
Material per unit	Rs. 100
Labour per unit	Rs. 40
Direct Expenses per unit	Rs. 10
Factory expenses	Rs.40,000 (40% fixed)
Administration expenses	Rs.30,000 (60% fixed)

OR

Que-3 “Junagadh” Company manufactures two products ‘O’ and ‘P’ the following details relate to two products.

Particulars	‘O’	‘P’
Sale Price	Rs.145	Rs.98
Direct Material	Rs.50	Rs.40
Direct Labour Hours (Wage rate Rs.1 per hour)	Hours 25	Hours 10
Variable overhead cost	80% of Direct Wages	80% of Direct Wages
Total Fixed Overheads Rs.5000		

If the labour is in short supply, then production of which product is profitable? If the production capacity of factory is 1000 units of ‘O’ and 2000 units ‘P’ and the 40,000 labour hours are available, then how much of each product be manufactured to get the maximum profit?

Que-4 (A) What is trading accounting system? Explain the importance. (09)  
(B) Explain the process of management control strategy. (09)

OR

Que-4 (A) Give the meaning of target costing and discuss its characteristics. (09)  
(B) What is management control strategy? Explain its limitations. (09)

\*\*\*\*\*